

Disposisjon for prosedyre

1 STATEN GAMBLER IKKE MED MINERAL/MILJØ

Forutsetninger om mineralressurser på havbunnen, behov, marked, klimamål og geopolitikk fra KU og Meld. St. skal legges til grunn (D 1050/1330)

– SINTEFs råd: Å gamble på gjenvinning er ikke forsvarlig (D 3005)

- Leting er forsvarlig
- Miljøfaglig råd fra et mye *bredere perspektiv* enn WWF og Mdirs mer *snevre marinbiologiske perspektiv* om «kunnskapsmangel» D 3004

2 **HBM-LOVENS SYSTEM MED TILDELING AV ENERETT-AREAL FØR AVKLARING AV VERN ER IKKE I STRID MED GRL § 112**

2.1 Nærmere om problemstillingen

WWFs anførsler må tolkes

- WWFs prosesskriv oktober 2024 D 2497
- Viser til Miljødirektoratets høringsuttalelse 2023 punkt 3.3.1 om «manglende prosesstrinn»,

REGJERINGSADVOKATEN

- «arealbaserte konsekvensanalyser» FØR åpning og ikke minst: D 1218
- «For sent» etter at områder er tildelt industrien D 1219
- Reelt sett anførsel om at industriens arealtilgang (med fortrinnsrett) før forvaltningen får utredet behov for å beskytte arealet og/eller artene er i strid med føre var-prinsippet
 - Se og Mdirs ingress D 1207
- Krav om utredning som avdekker arter og lokal fauna på mulig prospektive område
- Reelt sett en manglende anerkjennelse av lovens system og lovens formål
 - «Conservation Planning Approach»
- 2.2 Plikten i Grunnloven § 112 (1) annet pkt. J 8**
- Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterslekten.*
- Systemet med åpning ble vurdert i HR-2020-2472-P J 936 flg.
- Det klare utgangspunktet at det er opp til styresmaktene kva for tiltak som skal setjast i verk etter tredje ledd.*
- For at domstolane skal kunne setja til side eit lovvedtak av Stortinget, må Stortinget **grovt ha sett til side pliktene sine** etter § 112 tredje ledd.*
- 2.3 Lovgivers valg av system**
- Prop.106 L (2017-2018) s. 8 J 641
- Mdirs syn: Utgangspunkt om vern J 655

REGJERINGSADVOKATEN

- Dep: Tillatelsesregime designet ut fra at kartlegging på store havdyp er ressurskrevende J 659
- Dep: Sentralt at arealtillatelse gir langsiktige investeringer og skittvis utforskning J 675
- Dep: Forsvarlig utvinning J 676

2.4 Konkret vurdering: Systemet er lovlig

Det banale fra WWF: Industrien kan kartlegge i medhold av en 1969-forskrift

Den norske tradisjonen med involvering av industri i forvaltning av felles naturressurser

- Bergverk: Dronning Margrethe 1405-d.d. **(A)**
 - Bergregalet omtalt i HR-2024-550-A *Engebømalmen* avsn. 98 flg. JTU 17
 - Leteretten i mineralloven §§ 8 og 9 JTU 2
- Petroleum: 1960-d.d. **(B)**
 - Mestad, «Statoil og statleg styring og kontroll» (1985) s. 222, ser statens rett til petroleum som «eit regale» JTU 239
 - Petroleumsloven: Ressurskartlegging og stegvis tilnærming uten at arter og økosystem kartlegges på havbunn (J 42)
- Havbunnsmineral: 2017- ? / ∞ **(C)**

HBM som prioritert fra 2017-d.d.

- Selv om inntektene ligger langt frem
 - Ikke kortsiktig vinning
 - Langsiktig planlegging

REGJERINGSADVOKATEN

Ja, vi snakker kanskje en av «verdens siste store villmarker», men

- Meld.St. punkt 2 og 3 (D 1341 flg.)
 - Ny næring og virkemiddel på veien mot lavutslippssamfunn
 - Bekymringen for at produksjonskildene er «dominert av land utenfor Vesten» er ikke bare ord (D 20)
 - «Utfordringar sette i eit globalt perspektiv» J 1346

Og staten gambler ikke med dyphavet

- Det jobber 200.000 i olje- og gass (90.000 i leverandørindustri)
 - Vi må ha en plan og en politikk for lavutslippssamfunnet
- Vernespørsmål på land har tatt over 100 år
 - Vi må ha tillit til forvaltningsplaner og at framtidens politikere fatter bærekraftige og forsvarlige beslutninger
 - Meld. St. 21 (2023 – 2024) Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene (J 26)
 - Ny lov om vern i havet har vært på høring (J 3576)
- Forskrifter og arbeidsprogram etter HMB-loven vil vareta kunnskapsbasert og stegvis tilnærming
 - Ny næring; Annet fokus på miljøkartlegging enn for olje og gass hvor miljøvirkningene ofte er mer kjent

REGJERINGSADVOKATEN

- Kaasen, Petroleumsrett i Knophs oversikt over Norges rett (2024) s. 561-562

J 3567-3568

2.5 Konklusjon

3 DOMSTOLSKONTROLL AV ÅPNING FORUTSATT RETTSLIG INTERESSE

HR-2020-2472-P

Sakshandsaminga ved opning av nye område må grundig avklare fordelane og ulempene ved opninga

J 942

– Hva betyr «grundig»?

- Flt.: Økonomiske virkninger, seismikk, ringvirkninger og glemte å diskontere (!) (205 og 207)
- Flt.: Forbrenningsutslipp – Hypotetiske spm. ved åpning (217-222)
- Flt.: Utprega politiske fortløpende vurderinger: gass vs. kull (240-241)
 - HBM vs. gruvedrift på land vs. gjenvinning
- Mt.: Ikke mer omfattende enn den utredningen som kan gjøre på PUD-stadiet

J 944-946

J 946-951

J 950

J 954

4 KRAVENE TIL KU I LOVEN ER FULGT

4.1 Problemstillingen

Ble miljøvirkningene av «mogleg framtidig» havbunnsmineralvirksomhet mangelfullt utredet ved åpning?

– Sml. Spørsmålsstilling i HR-2020-2472-P

D 946

WWF kritiserer ikke KU-prosessen som sådan

REGJERINGSADVOKATEN

- Hevdes ikke at tida og ressursene fra 2020-2024 ble sløst bort av sokkelmyndighetene

WWF hevder at teknologisk umodenhet og kunnskapsmangler om dyphavet gjør at forsvarlig KU-prosess ble umulig

- Stort spenn fra «mogleg framtidig» til WWFs «umulig»

Leder umoden teknologi for utvinning og kunnskapsmangler til at KU-prosessen ble uforsvarlig?

4.2 HMB-loven § 2-2 annet ledd

J 11

Ordlyden: «belyse hvilke virkninger en eventuell åpning kan få for miljøet»

- Ikke et forbud mot antakelser om teknologi og naturvitenskaplige forhold og prosesser

Konteksten i annet ledd

- 1.pkt.: Det overordnede: Interessene som gjør seg gjeldende (geopolitikk, fiskeri, bioprospektering osv.)
- 2. pkt.: Det som også skal belyses
 - Ad «antakelser» her og der:
 - Mer overordnet på de samfunnsøkonomiske analysene i siste leddsetning
 - Ikke forbund mot umoden teknologi og status i naturvitenskaplig forskning i første leddsetning

(Kunnskapsgrunnlag -> vurdere virkninger = Beslutningsgrunnlaget)

(D 236)

REGJERINGSADVOKATEN

Prop. 106 L (2017–2018) s. 35

J 669

- Konsekvensutredningsprogrammet må besluttes konkret for det enkelte området
- «en viss oversikt over .. de miljømessige forholdene, mulige farer for forurensing»
- Konsekvensutredningsprogrammet kan også vise behov for ytterligere vitenskapelige studier i området

Reelle hensyn: Terskelen for grundighet kan ikke settes så høyt at fremtidig næring ikke lar seg planlegge

- Udemokratisk; Vi fratar fremtidige politikere muligheten for bærekraftig naturressursforvaltning

Analogi fra krav til KU-prosess før åpning i petroleumsforskriften og plandirektivet?

(J 103/626)

- Medvirkning, høringsfrister mv., rapportkrav
- Departementet valgte å følge kravene for å tilfredsstille kriteriet «belyse» med god margin

4.3 Subsumsjon - KU belyser virkninger åpning kan få for miljøet ved ev. fremtidig utvinning

4.3.1 Kunnskapsmangler er håndtert forsvarlig

Program for KU

(D 206/281)

Bestillinger av grunnlagsstudier (eks. UiB)

(D 2076)

Grunnlagsstudier beskriver

- Miljøvirkningsstudien påpeker behov fremover

KU-rapport med «Ikke teknisk sammendrag» og Meld. St. underkommuniserer ikke kunnskapsmangler

REGJERINGSADVOKATEN

4.3.2 Fauna ved *inaktive* forekomster

Korrekt kunnskapsgrunnlag presentert i UiBs rapport

D 655-656

- Ved inaktivitet erstattes fauna av bakgrunnsarter som ikke er avhengig av kjemoautotrofi for å overleve
- Ja, en gradient i tid og rom fra de aktive
 - Prosjektspesifikke undersøker vil avdekke ev. endemisk fauna
 - Umulig å kartlegge fauna på de inaktive i strategisk KU – vi vet ikke hvor de inaktive er ennå!

Forutsetning i virkningsstudien om at de inaktive er «dominert av» omkringliggende bløtbunnsfauna

D 960-961

- Logisk ut fra kunnskap om topografi og alder på de inaktiv

4.3.3 Relokalisering av fauna ved fjerning av mangankorper

Korrekt kunnskapsgrunnlag presentert i UiBs rapport

D 654 og 658

- Lav veksthastighet tilsier flere tiår (kanskje århundre)

Mangankorper i dypet har lav biologisk produksjon og topografi/strømforhold påvirkes ikke av at skorper fjernes

- Forutsetningene for rekolonisering til stede

D 1143

Langvarig, men reversibel

- Sml. disp dag 1 7.2.1.1 hvor det hevdes at KU Itg. at «lim fauna umiddelbart kan rekolonialisere» (?)

REGJERINGSADVOKATEN

4.3.4 Partikkeleksponering

Problematikken er ikke underkommunisert i KU D 1153-1154

Oppdrag til HI om havstrømmer for økt kunnskap D 1340

Avbøtende tiltak i prosjektspesifikk KU (D 1157 g 1058 flg.)

4.3.5 Fiskeri og bioprospektering i åpent hav

Arealtrakta tilsier minimal risiko for interessekonflikt

Norge har personell jurisdiksjon over borgere (selskap) men tillatelser etter HBM-loven for aktivitetene i «åpent hav»

Omtalt i Meld.St. og Innst. S. D 1379 flg., 1394 flg.,

- Generelt lite bekymring
- Sameksistens kan avdekkes i prosjektspesifikk KU

4.3.6 Ingen holdepunkter for korrupsjon eller utilbørlig press

4.3.7 Annet

Forutsetningen om liten til ingen konsekvens for hval og sjøfugl, mattrygghet mv.

- Arealtrakta: Relativt i tid og rom

4.3.8 Forhold WWF etterlyser utredning av (karbonkretsløp, radioaktiv forurensning, avfallshåndtering på land)

PKU omtaler avfallshåndtering D 240

- Landbaserte løsninger kan vanskelig utredes generelt og vil være prosjektspesifikke

REGJERINGSADVOKATEN

- PKU fastsettes etter faglig politisk skjønn, sml. Rt-2009-661 Ambassade (61)

Temaene ble etterlyst i høring av program for KU

- Sml. Rt-2009-661 Ambassade (61)

J 1004

Vurdert av departementet

D 290, 295, 302, 335

- Arealtrakta forklarer at *karbonkretsløpet* ikke påvirkes
 - Manganskorpene er utenfor sedimentene – åpenbart irrelevant
 - Sulfidene ligger «i dagen» på havbunnen
 - Gjelder minimale områder
 - Verken Øverås eller Jørgensen var bekymret
- Arealtrakta forklarer at *radioaktivitet* i forekomstene må vurderes ved prosjektutvikling og ev. prosjektspesifikk KU
 - Pedersen: Litt høyere enn gjennomsnittsfjellet på land, men minimalt sml. med alunskifer og REE
 - Bergfalds (s. 10) tall (100 ppm) er fra Stillehavet – ikke funnet slike tall i Norskehavet
- Avfall på land er typisk noe som må vurderes prosjektspesifikt
 - Miljøvirkningsstudien gjør komparativ vurdering

(D 1184)

D 1013

Temaene vurdert i Stortinget

D 1426 flg.

REGJERINGSADVOKATEN

4.3.9 *Mer forskning om sammenhengen mellom geologien og økosystemene i havet*

Ja, dette er forskning Norge støtter på mange vis:

- Mareano, HI, Sodir, Mdir, UiT, UiB
- Havpanelet og en rekke fora (bl.a. nevnt av WWFs vitner)
- Meld. St. 25 (2022-2023) s. 9
 - Målrettet og helhetlig satsing i regi av Norges forskningsråd
- Åpning bidrar til oppmerksomhet, forskning og en akselerasjon av kunnskapsinnhenting og kunnskapsoppbygning

Men: Vil være en forskning som sprenger rammene for KU

- I praksis tilsidesettelse av lov

(Ny lov om vern i havet på forslagsstadiet)

- Avdekkes verneverdien, kan fremtidens politikere beslutte vern

5 INTERNASJONALE KILDER STILLER IKKE ANDRE KRAV TIL KU

5.1 Innledning

Utgangspunktet i norsk rett: Det dualistiske prinsippet gjelder

Beslutningsprosessen og beslutningen er uansett iht. Norges folkerettslige forpliktelser

REGJERINGSADVOKATEN

5.2 Direktiv 2001/42/EC (plandirektivet) J 626

Departementet så hen til direktivet og reglene ble fulgt, men direktivet gjelder ikke (Punkt 7.3.2)

– Scope – Art. 3 nr. 2 a) J 628

Industry .. which set the framework for future development consent of projects listed in EIA-directive

– Report – Art. 5 J 629

Likely significant effects..

.. information that may reasonably be required taking into account current knowledge...

- Relevante myndigheter konfereres om "scope and level of detail of the information"

– Relationship with other Community legislation – Art. 11 nr. 1 J 630

- Implementation of Directive 2001/42 on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment s. 47 J 3643

– Case C-420/11 avsn 46 D 1427

5.3 Annen folkerett WWF viser til

5.3.1 SEA-protokollen til Espoo-konvensjonen

Begrensning til «likely significant environmental, including health, effects» J 327

Rapport om informasjon "as may reasonably be required" osv. J 327

5.3.2 FNs Havrettstraktat

Begrensning til "assess the potential effects" J 393

REGJERINGSADVOKATEN

5.3.3 OSPAR-konvensjonen

Art. 2 nr 2 a)

JTU 88

5.4 Karbonoppvirvling og EMK

Artikkel 2 og 8 kommer ikke til anvendelse

- Åpning er ikke «inngrep» - derfor ingen umiddelbare negative virkninger
 - HR-2020-2472-P. I avsnitt 166–168
 - Klimaseniorinnen §§ 511–513 og §§ 514–515 (cf. §§ 520–526)

J 1524 flg.

KU-prosessen oppfyller uansett de prosessuelle kravene

- Utredningskravene i § 539 går ikke lengre enn HBM-loven § 2-2 om å «belyse»

J 1524 flg.

Det er uansett ikke grunnlag for å anta negative virkninger av betydning

6 VIRKNINGER AV LETING ER TILSTREKkelig BELYST

Statens syn:

- Miljøvirkningene av leteaktiviteten som åpningsbeslutningen vil lede til, er tilstrekkelig **belyst**, jf. § 2-2 (2)

6.1 Utgangspunkter

Sentrale forutsetninger/rammer som omtalen og vurderingen i KU-rapporten må forstås i lys av:

(1) Lang og omfattende erfaring med leteaktivitet, inkl. aktiv prøvetaking/boring

- Se innledningsforedrag pkt. 8.3

REGJERINGSADVOKATEN

- Pedersens forklaring – datainnsamling i Norskehavet 1999-2024
- Brauts forklaring

(2) Kjent teknologi og letemetodikk

- Jf. DNVs fagrapport, som var kjent for de som skrev miljøvirkningsstudien (og for departementet som skrev KU-rapporten) (D 758/954)
 - Jf. referanseliste Akvaplan-niva rapport, og flere henvisninger i selve rapporten D 1034 (964/969/970/989/1000)
- Brauts forklaring – vel utprøvd og godt kjent teknologi; forventer per i dag at kommersielle aktører vil bruke tilsvarende leteteknologi som forskningsinstitusjoner og statlige aktører

(3) All leteaktivitet vil være underlagt forutgående kontroll og løpende tilsyn fra myndighetene

- Se innledningsforedraget pkt. 8.2
- De viktigste regulatoriske rammene lagt *allerede* i loven, herunder § 1-7 (forsvarlig og sikkert), fastsette arbeidsprogram (§ 4-3), vilkår, varslings- og rapporteringskrav)
 - Vil bli *supplert* av omfattende forskriftsverk,
- «stegvis utvikling tilpassa kunnskapsgrunnlaget» - «alle avgjerder, samtykke og løyve til aktivitet skal baserast på den bost moglege kunnskapen som til kvar tid finst», jf. Meld. St. 25 (22-23) s. 26 D 1357
- «arbeidsprogram der styresmaktene vil stille krav om at rettshavarane samler kunnskap og dato over tid også om miljøforhold i områda», s. 31 h.sp. D 1362
- Brauts forklaring:

REGJERINGSADVOKATEN

- Tretrinns tilnærming – gradvis mer kunnskap om området før evt. går videre til aktiv prøvetaking med ROV
 - Arbeidsprogram basert på mal (utarbeidet etter innspill fra relevante etater (Mdir, HI)) – som skreddersys den enkelte tillatelse
- Flertallet i komiteen (Innst. 162 S (23-24) s. 9 h.sp. har skjønnet poenget: iboende fleksibilitet i regelverket til å stille skjerpede krav ved behov D 1428

6.2 Omtalen i KU-rapporten

(1) Miljøvirkninger av leting tema på alle stadier av KU-prosessen, inkl. høringsinnspill – samt i debatten på Stortinget (D 230/2456/262)

(2) Bred omtale av ulike aktuelle miljøpåvirkninger i KU-rapporten D 1142-1157

– Oppsummerende tabell for *leting* D 1154

– Miljøpåvirkning ved *leteaktivitet* eksplisitt omtalt for de fleste miljøpåvirkningene (og indirekte belyst gj. omtalen av miljøpåvirkning av utvinning for noen av miljøpåvirkningene) (D 1142/1145/1150/1151)

– Alle relevante *typer* påvirkning er omtalt

(3) Vurdert til konsekvensnivå «*liten*»

– gjennomgående begrunnet i kort varighet av aktivitet og liten geografisk utstrekning i påvirkning per lokalitet

– *Konsekvensnivå* i oppsummeringstabellen er en sammenfatning av *konsekvens*, *varighet* og *romlig utbredelse*, jf. tabell 7 D 1141

– Poenget om *liten geografisk utstrekning i påvirkning per lokalitet* – illustrert ved arealtrakta D 1366

REGJERINGSADVOKATEN

- Noe forenklet antatt at *utvinning* av sulfider kan omfatte et areal på 0,2-0,5 kvm² per forekomst og manganskorpeforekomst ca 20 kvm² D 1138
- Leting -> avtrykk på havbunnen noen titallsmeter per prøvepunkt D 1142

(4) Tilslutning fra flere høringsinstanser

- Senter for dyphavsforskning 26. januar 2023 D 1258
 - Deler utredningens vurdering av at leteaktivitet vil ha liten miljøpåvirkning, forutsatt kjent metodikk og juridisk rammeverk
 - Forutsetningene etter statens syn klart oppfylt
 - Pedersens forklaring: Uttalelsen utarbeidet i tverrfaglig samarbeid; samlet uttrykk for senterets syn – tar opp i seg bekymring i første høringsuttalelse
- SINTEF 19. jan. 2023 D 3004
 - Miljømessige konsekvensene i letefasen vil være ves. mindre enn utvinning; forsvarlig å tillate leteaktiviteter på gitte betingelser (andre avsn) D 3009
 - Støtter en åpningsprosess for leting, med nærmere krav til gjennomføring (nr.4) D 3009

6.3 Ytterligere merknader til noen av WWFs anførsler

Ingen av anførslene rokker ved vurderingene som er gjort
– miljøvirkninger av leteaktivitet er tilstrekkelig *belyst*

(1) WWF: *Rammene for tillatt leteaktivitet er usikre (omfang, areal, metodikk/teknologi og berørte habitat)?*

- Sml. Miljødirektoratets høringsinnspill 27.1.23 D 1213

REGJERINGSADVOKATEN

- All leteaktivitet underlagt myndighetens *kontroll* og *tilsyn* – vil bli fulgt nøye opp gj. arbeidsprogram og innrapportering
- *Trinnvis* tilnærming i letefasen – venter med mer invasive metoder (aktiv prøvetaking) til området er godt kartlagt (trinn 3)
- Omfanget av boring mv vil være begrenset til det som trengs til formålet *undersøkelser* og *bestemmes* av myndighetene, ikke næringen/børsen

(2) WWF: Risiko for at boring fører til reaktivering av inaktive sulfidforekomster og/eller til at aktive forekomster dør ut?

- Risikoen er omtalt i KU-prosessen
 - S. f. Dyphavsforsknings første høringsinnspill 12.4.21 (D 2456)
 - Miljødirektoratet 12.4.21/ED (D 263/331)
 - Akvaplan-niva s. 39 – *gruvedrift* på en inaktiv sulfidforekomst kan endre underjordiske veskeveier (D 655)
- Faller inn under *type* miljøpåvirkning som er omtalt i KU-rapporten
- Se innledningsforedraget pkt. 8.2.4 om hvorfor aktive ikke er skjermet for undersøkelser (bare fra utvinning) og *hvordan* dette kan håndteres i letefasen
- Risikoen fremstår kurant å håndtere innenfor den trinnvise tilnærmingen til letefasen og øvrige regulatoriske rammer, jf. (1).

REGJERINGSADVOKATEN

- Ingen feil (som leder til ugyldighet) at denne risikoen ikke er omtalt eksplisitt i KU-rapporten

(3) WWF: *Kan ikke legge til grunn at SOdir har kontroll, illustrert ved manglende oppfølging av rapporteringskrav ved vitenskapelige undersøkelser?*

- 1969-resolusjonen om vitenskapelige undersøkelsestillatelser helt annet regelverk enn havbunnsmineralloven; ikke samme styrings- og tilsynsmekanismer

- jf. Prop. 106 L (2017–2018) punkt 3.2 på s. 13

JU 642

- Behov for ny lov for å sikre bredere samfunnshensyn og bedre styringssystemer

7 EVT. FEIL VED KONSEKVENsutredningen LEDER IKKE TIL AT ÅPNINGSBESlutningen ER UGYLDIG

7.1 Rettslige utgangspunkter

7.1.1 Vurderingstemaet

Evl. § 41 – alm. forvaltningsrettslig prinsipp, jf. Rt-1982-241 på s. 263:

(JU 1052)

- Feil ved saksbehandlingen kan bare lede til ugyldighet dersom feilen kan ha virket inn på vedtakets innhold

Vurderingstemaet presisert i Rt-2009-661 (Ambassade)

JU 1005

- (71) Ikke sannsynlighetsovervekt for at feilen har fått betydning, tilstrekkelig med «en ikke helt fjerntliggende mulighet»
- (72) Konkret vurdering, herunder hvilke feil og vedtakets karakter

REGJERINGSADVOKATEN

- Ikke rom en alminnelig presumsjon for innvirkning
- (73): Ikke et spm. om hva som ville være den *optimale* utredningsplanen; krav til *forsvarlig* utredning

7.1.2 Den konkrete tilnærmingen illustrert gjennom subsumsjonen i HR-dommer

Rt-2009-661 (Ambassade)

JU 995

- Kunne se bort fra at den manglende konsekvensutredningen kan ha virket bestemmende for kommunens omreguleringsvedtak

JU 1006-1007

- «på enkelte punkter forekommer unøyaktigheter, feil og uoverensstemmelser i dette materialet» (80)
- «materialet (...) må imidlertid ses i sammenheng og som et hele» (81)
- Fremkommet holdepunkter for å anta at avgjørelsesgrunnlaget ble uriktig? (82)
- Høring i tre hovedomganger – motforestillingene hadde kommet frem (84)

HR-2017-2247-A (Reinøya)

- Må være en reell mulighet for feilen har hatt betydning for vedtakets innhold (99)
- Konkret vurdering, gyldig, dissens 3:2

(TJU 28)

HR-2020-2472-P (Klima)

(1) Økonomiske virkninger av mulig fremtidig petroleumsvirksomhet

JU 193 flg

REGJERINGSADVOKATEN

- Høyesterett (enstemmig) mente feil og unøyaktigheter ikke ledet til ugyldighet (avsn. 207/257). Flertallet pekte bl.a. på: JU 946
 - «tvillaust var uheldig» (202) – jf. også «kunne med fordel ha vore gjort» (204)
 - et av temaene uansett var såpass usikkert at det var «vanskelig å sjå korleis dette skulle ha vore teke omsyn til i [KU] på anna vis enn ved å peike på problemstillinga» (204)

- (2) Klimavirkningene av fremtidig petroleumsvirksomhet
 - **HR (plenium, flertallet)** mente det ikke utgjorde en saksbehandlingsfeil av disse klimavirkningene ikke var utredet ifm. åpning av Barentshavet sørøst (241) JU 950

 - La til at *eventuelle* feil ved KU uansett ikke kan føre til at vedtaket ble satt til side som ugyldig (242)
 - Stortinget hadde tatt stilling (en rekke ganger) til det aktuelle politiske avveiningsspørsmålet (243) JU 950

 - Tilstr. opp mot EØS-retten at myndighetene gj. den videre prosess (PUD el. politikk) har fullt herredømme over om miljøvirkningene faktisk vil inntreffe eller ikke (244-246) JU 950-51

 - **Mindretallet** mente det forelå feil og at disse ledet til ugyldighet (avsn. 258 flg) (JU 952)
 - For snevert å anlegge en ren innvirkningsvurdering i denne saken (279) JU 955

 - (i) Formålet med Grl. § 112 (2)

 - (ii) Norges forpliktelser etter plandirektivet

REGJERINGSADVOKATEN

7.2 Subsumsjonen

7.3 Ikke grunnlag for et skjerpet innvirkningskrav basert på EØS-retten

7.3.1 Prinsippet i fvl. § 41 er ikke i strid med EØS-retten

Utgangspunktet: «procedural autonomy»

- Opp til nasjonal rett å bestemme konsekvenser av saksbehandlingsfeil – slik fvl. § 41-prinsippet gjør
- Er *unntak* fra dette som må særskilt begrunnes

Plandirektivet har ingen regulering av spørsmålet

Utgangspunktet gjelder innenfor rammene av EØS-rettens prinsipper om *ekvivalens* og *effektivitet*

Statens syn at ingen av disse prinsippene endrer utgangspunktet i vår sak

- Ekvivalens ikke tema her – prinsippet i fvl. § 41 gjelder uavhg. av spm. er av nasjonal eller EØS-rettslig karakter
- Ikke i strid med effektivitetsprinsippet

Rettspraksis

- Se flertallet i HR-2020-2472-P avsnitt 244-246 – ikke spor av skjerpet innvirkningskrav etter EØS-retten JU 950-951
- C-72-12 *Altrip* avsnitt 49-54 (TJU 124)
- C-137/14 *Commission v. Germany* avsnitt 58-61 TJU 138
- C-535/18 *Land Nordrhein-Westfalen* avsn 58-61 TJU 166

REGJERINGSADVOKATEN

7.3.2 *Uansett: Plandirektivet gjelder ikke på kontinentalsokkelen for havbunnsmineralvirksomhet*

Norges langvarige og konsistente syn på EØS-avtalens geografiske virkeområde omtalt i bl.a. Meld. St. 5 (2012-2013) s. 41-42

TJU 114

- EØS-avtalen art 126 – Norges «territorium» - ikke økonomisk sone, kontinentalsokkel eller åpent hav
- Evt. frivillig tilpasning

Se uttalelser i forarbeidene til havbunnsmineralloven

- prp. s. 19
- prp. s. 59

JU 648

JU 694

Det er bare «sett hen til» EUs plandirektiv, jf. KU s. 27

D 27

8 RETTSLIG INTERESSE

Tvl. § 1-3 står på egne ben – Århuskonvensjonen tilsier ikke annen/utvidende tolkning i denne saken

- Ikke omfattet av den type saker der konvensjonen stiller krav som går ut over den standardpregede § 1-3, jf. NOU 2001:32 pkt. 5.4.10

TJU 3

Rettskrav, jf. tvl. § 1-3?

- Se tilsvaret
- Retten kan frifinne staten uten å ta stilling til avvisningsspørsmålet hvis det er klart grunnlag for frifinnelse, jf. tvl. § 9-6 (3)
- Momenter som taler imot at dette er rettskrav:
 - Åpningsbeslutninger er ikke vedtak etter fvl. § 2 bokstav a, jf. HR-2020-2472-P avsn. 180

(JU 942)

REGJERINGSADVOKATEN

- Flere senere trinn i prosessen som fremstår langt bedre egnet som utgangspunkt for en *konkret* domstolskontroll enn åpningsbeslutningen
- Vår sak illustrerende for at grensen mellom anførsler om *saksbehandling* (§ 2-2) og den frie politiske avveiningen (§ 2-1) i praksis er vanskelig å trekke – saker eser ut
- Åpningsbeslutningen kan uansett prøves prejudisielt i et søksmål om et senere vedtak, slik situasjonen var i HR-2020-2472-P
- Vil være tilstr. tid ml. vedtak og oppstart til at domstolskontrollen er reell; evt. mulighet til midl. forføyning
- Ingen tidligere praksis for at åpningsbeslutninger prøves rettslig
- *Kontinuerlig* politisk debatt om og i så fall når de neste trinnene skal tas på veien mot at havbunnsmineralvirksomhet kan bli en ny næring

9 PÅSTAND